

Potřebuji na provádění ČIK jiné místo než obvyklou toaletu?

Dotaz čtenáře:

Jmenuji se Pavel, je mi 35 let a od úrazu páteře (Th 11) trpím zhruba 4 roky úniky moči. Absolvoval jsem všechna možná vyšetření a následnou léčbu. To vše bez zlepšení, spíše naopak. Úniky přetrvávají a navíc se mi stává, že se nemohu vymočit, když cítím potřebu, aniž bych dlouho neseděl na toaletě a tlakem na břicho se nesnažil o vymočení. Lékaři si s tímto již neví rady a uzavřeli to jako jinou nervové svalovou dysfunkci močového měchýře. Chtějí, abych se zacvičil v ČIK (Čistá intermitentní katetrizace, pozn. red.) s tím, že mi maximálně antimuskarinně ztlumí močový měchýř. Moc tomu nerozumím a mám obavy, že to nebudu zvládat. Mám povolání takové, že se nemohu cévkovat v pravidelných intervalech po 6 hodinách, jak mi bylo doporučeno. Dále mám obavy z toho, co nastane, pokud bych se včas nevycévkoval. Množství moči se často velmi liší, někdy vydržím s jednou plenou 6 až 7 hodin, jindy zase maximálně 2 hodiny.

Na dotaz odpovídá:

MUDr. Martin Sutory,
lékař urologického oddělení Úrazové nemocnice v Brně

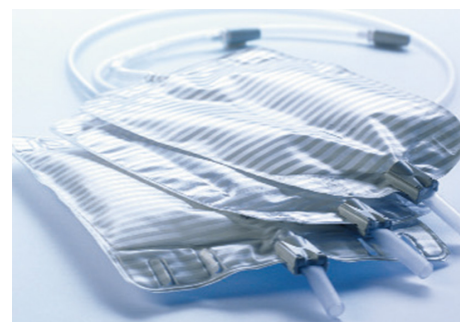

Milý Pavle, dotknul jste se hned několika problémů, které jsou však zcela určitě řešitelné. Pokud si přečtete minulou odpověď v poradně, bude vám jasnější, proč lékaři navrhují intermitentní katetrizaci. Není to tím, že by si nevěděli rady, ale tím, že přerušení nervových drah po úrazu míchy je prostě záležitostí z větší části nevratná. Pokud se neupraví do 2 let od úrazu, tak zůstává stavem trvalým.

Z vašeho popisu je zřejmé, že trpíte nejen hyperaktivitou močového měchýře, ale navíc takzvanou detrusorosfinkterickou dyssynergií, tedy stavem, kdy močový měchýř velkou silou tlačí moč přes svěrač, který není schopen řádného uvolnění. Tento stav a jeho důsledek, které mohou vést až ke zničení ledvin, jsem také popisoval v minulé odpovědi. Dosavadní léčba byla chvályhodnou snahou vašich lékařů o zachování močení přirozenou cestou tak, jak si to všichni pacienti přejí. Tato snaha však selhala a současné doporučení vašich lékařů je velmi správné a při daném stavu je tím nejlepším, co pro vás mohou udělat. Pouze u malého procenta pacientů po úraze míchy se podaří zachovat, případně obnovit spontánní močení, avšak prakticky nikdy není močení tak, jako před úrazem. Většina pacientů má bohužel podobné potíže jako vy. Čistá intermitentní katetrizace je u nich celosvětově doporučovaným „zlatým standardem“ při ošetřování močových cest, stejně jako užití močových spasmolytik (antimuskarinik), která vám jsou nabízena a o kterých si podrobněji povíme příště.

Z toho, co píšete, je jasné, že jste o intermitentní katetrizaci a jejím provádění špatně informován. Dovolil bych si vám proto ukázat, že katetrizace je tak jednoduchá, že je proveditelná všude tam, kde normálně močíme, a v některých případech je dokonce snadnější než normální močení. Moderní katetry jsou pokryty již navlhčenou kluznou vrstvou a jsou v obalu s malým množstvím tekutiny. Po roztržení obalu na obou koncích tekutina vyteče (do WC či na podlahu) a obal slouží jako jakási rukavička či pouzdro, kterým lze katetr bez těžkostí zavést močovou trubici až do močového měchýře. Mimo zdravotnické zařízení není nutné před zavedením katetru desinfikovat zevní ústí močové trubice, stačí pouze stáhnout předkožku a zavádět. Pokud se nedaří uchopení katetru přes jeho obal, je možné zavedení uchopením řádně umytou rukou. Cévkování je možné provádět jak vsedě, například na okraji židle, tak ve stoje a nepotřebujete k tomu žádné další prostředky. Až moč vyteče, katetr vytáhnete a zahodíte do odpadků. Pro situace, kdy není k dispozici místo, kam bez problémů moč vypustit, existují katetry, které jsou v jednom celku se sběrným sáčkem. Ten je konstruován tak, že z něj moč nemůže zpětně vytect. V případě, že tento komplet není k dispozici, lze situaci řešit napojením běžného sběrného močového sáčku na katetr běžně užívaný k ČIK. Po vyprázdnění

moči pacient sáček i s katetrem zahodí. S tímto zařízením je cévkování možné skutečně úplně všude. Jeden z mých čínorodých pacientů se tak cévkuje v autě během jízdy na cestě po D1 do Prahy a zpět, když spěchá na důležité jednání. Standardně zastaví na parkovišti, vycévkuje se v autě a katetr s plným sáčkem odhodí do koše či na podlahu za sedadlo. Vše pak poklidí v klidu doma po příjezdu do garáže.

Vaše obava, co se stane, pokud se nevycévkujete včas, je též lichá. Pokud je močový měchýř zklidněn antimuskarinovou terapií, tak se stane rozhodně mnohem méně, než když nyní necháváte močový měchýř přetékát do pleny – **toto je vůbec nejhorší stav jaký může být.** Výše jsem vám ukázal, že cévkování je tak jednoduché a možné za všech okolností, že se prakticky nemůže stát, že se nevycévkujete. V extrémních situacích, například pokud jdete do hospody na několik piv a nechcete se před kamarády každou chvíli cévkovat, nebo jedete závod na kole a nemůžete zastavit, je možné a rozumné stav řešit zavedením katetru, který fixujete náplastí k penisu a ponecháte močový měchýř po celou inkriminovanou dobu vytékat do sáčku. V měchýři se tak nevytvoří škodlivý tlak a vy nemusíte na cévkování myslet. Pokud by se však přeci jen stalo, že se nebudete moci z jakéhokoli důvodu vycévkovat, tak moč z močového měchýře začne po jeho naplnění přetékát do pleny. Přetékání můžete v nouzi ponechat po několik hodin, déle jak 12 hodin bych to však nedoporučoval. Často po takovéto příhodě dochází ke vzplanutí močové infekce a k destabilizaci činnosti močového měchýře. Co nejdříve je třeba obnovit režim pravidelné katetrizace.

Vaše dotazy odborníkům nám můžete zasílat buď na adresu:

**Coloplast Radlická 740/113 d,
158 00 Praha 5**
nebo elektronicky na email:
info@coloplast.cz